UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

REGELING RONDOM ONDERZOEKS- EN ONDERWIJSACTIVITEITEN BUITEN DE GEBOUWEN EN HET TERREIN VAN DE UVA (VELDWERK)

Vastgesteld bij besluit nr. 2021-116384 van het College van Bestuur van 27 januari 2022, gewijzigd 30 januari 2024, 2024-007964.

Opgesteld door:
Hans Bouius, Arbeidshygiëniste/Hogere Veiligheidskundige, Arbodienst,
Maaike Koning, Arbeidshygiëniste, Arbocoördinator Bestuursstaf/Diensten
i.s.m. Karin Walstra, beleidsmedewerker Integrale Veiligheid

Inhoudsopgave

1. Algemeen ... 3
1.1 Verantwoordelijkheid ... 3
1.2 Afspraken voorafgaand reis ... 4
1.2.1 Afspraken over veilig en gezond werken ... 4
1.2.2 Voorlichting vooraf en nazorg ... 4
1.2.3 Heinfeld Travel Assistance App ... 4
1.3 Reisdocumenten ... 5
1.3.1 Paspoort ... 5
1.3.2 Visum ... 5
1.4 Medische aspecten ... 5
1.4.1 Melding van een onderliggende ziekte ... 5
1.4.2 Vaccinaties en profylaxe ... 5
1.5 Verzekeringen ... 5
1.5.1 Aansprakelijkheid ... 7
1.5.2 Reisverzekering ... 7
1.5.3 Ongevallenverzekering ... 7
2. Risico-inschatting ... 7
2.1 Werken in het gebied waarvoor een negatief reisadvies geldt ... 7
2.2 Risico inventarisatie en evaluatie ... 8
3. Incidentmelding ... 8
3.1 Melding van het incident ... 8
3.2 Melding aan Nederlandse Arbeidsinspectie ... 8
3.3 Registratie ... 8
Bijlage 1 Checklist veiligheid en gezondheid tijdens veldwerk in het buitenland ... 9

1. Algemeen

De regeling rondom onderzoeks- en onderwijsactiviteiten buiten de gebouwen en het terrein van de Universiteit van Amsterdam heeft betrekking op het goed voorbereid zijn en het veilig en gezond kunnen werken bij veldwerk. Veldwerk heeft betrekking op alle praktische onderzoeks- en onderwijsactiviteiten, die onder gezag van de UvA, buiten de gebouwen en terreinen van de UvA plaatsvinden. Deze activiteiten omvatten werkzaamheden[1], stages en excursies in binnen- en buitenland. Studenten, medewerkers en vrijwilligers, die veldwerk in het kader van hun opleiding/aanstelling van de UvA doen, vallen onder de verantwoordelijkheid van de UvA.

De regeling is zowel bedoeld voor de toegewezen verantwoordelijke namens de faculteit zoals (stage-) begeleiders en opleidingscoördinatoren als ook voor leidinggevenden, studenten, medewerkers en vrijwilligers.

1.1 Verantwoordelijkheid

Het Burgerlijk Wetboek legt een zorgplicht voor de werknemer bij de werkgever. Voor studenten vloeit deze zorgplicht voort uit de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek. Voor arbeidsomstandigheden (gezondheid, veiligheid en psychosociale arbeidsbelasting) is deze zorgplicht uitgewerkt in de Arbeidsomstandighedenwet (kaderwet) en het Arbeidsomstandighedenbesluit (uitwerking). Deze wet is ook van toepassing op studenten voor zover zij werkzaamheden verrichten die vergelijkbaar zijn met de beroepspraktijk. Dit is bij veldwerk meestal het geval. De faculteit is vanuit haar (wettelijke en morele) zorgplicht verantwoordelijk voor haar studenten, medewerkers en een ieder die onder de verantwoordelijkheid van de faculteit veldwerk verricht. Voor studenten heeft de faculteit, verantwoordelijken aangewezen zoals (stage-) begeleiders en/of opleidings-coördinatoren. Voor medewerkers en vrijwilligers is dit hun leidinggevende.

In het buitenland

Bij werkzaamheden in het buitenland geldt de wetgeving in het gastland. Studenten, medewerkers en vrijwilligers moeten zich laten informeren over de wetgeving en culturele gewoonten in het gastland. De door de faculteit toegewezen verantwoordelijke of leidinggevende faciliteert deze informatie.

Verantwoordelijkheid naar student, medewerker en vrijwilliger

De verantwoordelijkheid voor gezonde en veilige werkzaamheden ligt bij de door de faculteit toegewezen verantwoordelijke of leidinggevende. Hoewel de verantwoordelijkheid vanuit de Nederlandse wetgever uitsluitend de onderzoeks- en onderwijsactiviteiten betreft, is er – met name voor studenten in het buitenland – een morele verantwoordelijkheid om aandacht te besteden aan eventuele risico's in de periode buiten de studietijd.

Eigen verantwoordelijkheid van de student, medewerker en vrijwilliger

De medewerker, vrijwilliger en de student dienen bij activiteiten te handelen vanuit het oogpunt van veiligheid voor zichzelf en anderen, gegeven veiligheidsvoorschriften op te volgen en gebruik te maken van voorgeschreven persoonlijke beschermingsmiddelen. Tijdens veldwerk mag de student, medewerker of vrijwilliger zichzelf of anderen niet in gevaar brengen. Het laten doorgaan van een onderzoek mag nooit doorslaggevend zijn als de student, medewerker of vrijwilliger zich (ernstige) kunnen verwonden. Het is belangrijk dat men zich realiseert dat de formele zorgplicht van de faculteit beperkt is tot activiteiten waarbij er sprake is van een relatie tussen het veldwerk en UvA als opdrachtgever.

[1] Hieronder vallen ook het bezoeken van een congres, onderzoeksinstituut of andere universiteit in het buitenland. Het gaat niet alleen om de risico's van de werkzaamheden, maar ook om het verblijf in het buitenland.

1.2 Afspraken voorafgaand reis

Als de studenten, medewerkers of vrijwilligers namens de faculteit werkzaamheden en onderzoek in het buitenland gaan verrichtten, dan moeten de medewerkers dit voorafgaand kenbaar maken aan hun leidinggevende. Studenten moeten vooraf toestemming hebben van de toegewezen verantwoordelijke namens de faculteit.

1.2.1 Afspraken over veilig en gezond werken

In een arbeidsovereenkomst of een curriculumopdracht zijn door de toegewezen verantwoordelijke namens de faculteiten of leidinggevende met studenten, medewerkers of vrijwilligers afspraken gemaakt over veilig en gezond werken. De afspraken zijn afhankelijk van de aard en de ernst van de risico's. Deze documenten dienen te zijn ondertekend door de student, medewerker of vrijwilliger*

**let op:*
Verantwoordelijkheden van medewerkers op het gebied van arbeidsomstandigheden kunnen niet 'weg gecontracteerd' worden. Hierover kan dus in een contract of overeenkomst niet de verantwoordelijkheid bij de deelnemer van excursies of de persoon die veldwerk uitvoert worden gelegd.

1.2.2 Voorlichting vooraf en nazorg

De toegewezen verantwoordelijke namens de faculteit of leidinggevende heeft de verantwoordelijkheid om haar studenten, medewerkers of vrijwilligers die in het buitenland gaan werken vooraf aan hun reis voorlichting te geven. Denk daarbij aan:

- veiligheids- en gezondheidsrisico's die vergelijkbaar zijn met de arbeidspraktijk;
- persoonlijke beschermingsmiddelen (bijvoorbeeld stofmasker, veiligheidsschoenen);
- vaccinaties en profylaxe;
- melden van incidenten en noodnummers;
- melden van onderliggende medische ziektes;
- verzekeringen;
- gevaren in het gastland;
- hoe om te gaan met emotionele situaties of schokkende gebeurtenissen[2];
- contactgegevens achterblijvers;
- alleen reizen.

Voor eventueel nazorg is het mogelijk om contact op te nemen met de afdeling Integrale Veiligheid via telefoonnummer 020 – 525 55 10.

1.2.3 Heinfeld Travel Assistance App

De UvA faciliteert voor zowel medewerkers als studenten het gebruik van de Heinfeld Travel Assistance App. Als de gebruiker daar mee instemt herkent de app waar iemand zich op dat moment bevindt en is met name geschikt voor gebieden waar de Europese veiligheidsstandaard niet wordt nageleefd. De app bevat land specifieke reisinformatie, waarschuwingen bij noodgevallen en een valuta converter. In geval van nood heeft de gebruiker direct toegang tot alarmnummers, de contactgegevens van de ambassade en informatie over medische faciliteiten. Om de app te activeren zijn de volgende gegevens nodig:

- het polisnummer van de zakelijke reisverzekering van de UvA is: DL221283;
- de postcode is: 1000 GG;
- het UvA e-mailadres en kies een wachtwoord.

[2] Gevoelens van onveiligheid, angst, eenzaamheid, cultuurshock e.d.

1.3 Reisdocumenten

1.3.1 Paspoort

Een student, medewerker of vrijwilliger is zelf verantwoordelijk voor een geldig paspoort. In een aantal landen moet een paspoort bij aankomst minstens 6 maanden geldig zijn.

1.3.2 Visum

Visa moeten door de medewerker of student zelf geregeld worden. Vaak moet voor vertrek naar het buitenland aangegeven worden of men op een toeristenvisum, een onderzoek visum of een werkvisum wil reizen. In het geval van veldwerk is het verplicht een onderzoek visum of werkvisum te reizen. De neiging kan bestaan om op een toeristenvisum te reizen, omdat hiermee lastige vragen kunnen worden omzeild. Dit is ongewenst want men kan zelfs worden opgepakt of vervolgd wegens het verrichten van illegale activiteiten. Indien gewenst kan men voorafgaand aan de aanvraag van het visum overleggen met de afdeling Integrale Veiligheid.

1.4 Medische aspecten

1.4.1 Melding van een onderliggende ziekte

Om te voorkomen dat men niet weet hoe te handelen, dient de student vooraf aan de begeleider van het veldwerk een onderliggende ziekte kenbaar te maken. Het advies is dat student, medewerker en vrijwilliger bij een aandoening (zoals allergie, diabetes, epilepsie of waarbij ingrijpen gewenst is) vooraf contact opneemt met de huisarts om na te gaan of de aandoening vooraf moeten worden gemeld. In deze situaties kunnen medewerkers de bedrijfsarts benaderen door gebruik te maken van het preventief spreekuur. Alle medewerkers, vrijwilligers en de studenten aan buitenlandse reizen dienen over een adequate (eventueel aanvullende) ziektekostenverzekering te beschikken die – voor de duur van het verblijf en het land van het verblijf – geldig is.

1.4.2 Vaccinaties en profylaxe

In bepaalde landen zijn vaccinaties of profylaxe verplicht of gewenst. De student, medewerker of vrijwilliger informatie inwinnen bij bijvoorbeeld de GGD of huisarts. Voor het halen van vaccinaties dient een termijn van zes weken voor vertrek aangehouden te worden.
De vaccinaties en profylaxe worden door de medewerker of student zelf betaald en zij kunnen dit bij de ziektekostenverzekering declareren. Indien medewerkers geen of een gedeeltelijke vergoeding krijgen van de ziektekostenverzekering dan kunnen ze het nog openstaande bedrag declareren bij de faculteit/dienst waar de medewerker is aangesteld. EHBO-middelen, schone spuiten e.d. zijn via de eigen apotheek of drogist te verkrijgen.

1.5 Verzekeringen

De UvA heeft zich collectief verzekerd tegen aansprakelijkheid en de UvA heeft een collectieve reis- en ongevallenverzekeringen afgesloten. De ziektekostenverzekering is een particuliere verzekering en valt dus buiten het pakket, de student/medewerker moet hier zelf voor zorgen.

UvA-medewerkers (incl. promovendi)

Medewerkers zijn automatisch verzekerd en hoeven zich niet te registreren. De medewerker en/of de afdeling doet een toets via de website van Buitenlandse Zaken of het gebied veilig is om naar toe te gaan. Betekenis of de gebieden veilig zijn volgens de Reisapp Buitenlandse Zaken:

- Groen – geen veiligheidsrisico's;
- Geel - let op, mogelijke veiligheidsrisico's;
- Oranje – alleen noodzakelijke reizen;
- Rood – niet reizen.

Alleen in de veilige gebieden (groen/geel) zijn de verzekeringen van kracht. De medewerkers zijn in principe altijd verzekerd echter bij een oranje/rode bestemming is expliciete toestemming nodig van de decaan/directeur (UvA) met een cc aan Corporate Risk and Insurance Manager (afdeling Financiën Planning en Control) Hierbij dient nut en noodzaak aangetoond te worden: waarom men nu naar die specifieke locatie wil gaan. De medewerker dient vooraf een assessment in bij de (wetenschappelijk) directeur die akkoord moet geven, daarna volgt een intake gesprek met Corporate Risk and Insurance Manager. Als dat geregeld is zal een maatwerk reisverzekering gesloten worden. Als medewerkers in het buitenland verblijven of onderzoek en veldwerk verrichten en er is geen relatie tussen het werk en UvA als opdrachtgever, dan zijn de verzekeringen van de UvA niet van toepassing. De medewerker dient dan zelf te zorgen voor eigen verzekeringen.

UvA-studenten

UvA-studenten moeten zich vooraf aanmelden via het International Office (IO) of het secretariaat van de opleiding. Het IO (international office) doet ook de toets via de website van Buitenlandse Zaken of het gebied veilig is om naar toe te gaan. Betekenis of de gebieden veilig zijn volgens de Reisapp Buitenlandse Zaken:

- Groen – geen veiligheidsrisico's;
- Geel - let op, mogelijke veiligheidsrisico's;
- Oranje – alleen noodzakelijke reizen;
- Rood – niet reizen.

Het afreizen naar een oranje/rode bestemming is niet toegestaan. De verzekering voor studenten is niet van toepassing als de student in het buitenland werkt zonder dat er een relatie is met het curriculum en er verblijft zonder toestemming van de faculteit/opleiding. De student dient bijvoorbeeld in de thuissituatie in het buitenland of vakanties zelf voor dekkende verzekeringen te zorgen.

Stagiaires

Als er met een stagiaire (niet zijnde een student) een stage-overeenkomst is afgesloten, dan is er sprake van een arbeidsrelatie en valt de stagiaire onder de reguliere verzekeringen.

Vrijwilligers

Bij vrijwilligers wordt per verzekering aangegeven in hoeverre ze verzekerd zijn. Dat wordt hieronder verder toegelicht.

1.5.1 Aansprakelijkheid

UvA-medewerkers, inclusief promovendi, en UvA-studenten
Onder de UvA-aansprakelijkheidsverzekering vallen alle activiteiten die in het kader van veldwerk worden uitgevoerd. De activiteiten die hier niet onder vallen, zoals privé activiteiten in de avond of andere excursies, vallen niet onder de UvA-verzekering. De medewerkers en studenten dienen zelf voor een aanvullende verzekering te zorgen die deze activiteiten dekt. De maximale limiet bedraagt € 10.000.000 (waar ook ter wereld in opdracht de faculteit van de UVA).

Vrijwilligers
Als de faculteit een vrijwilligersovereenkomst heeft afgesloten en de vrijwilliger staat geregistreerd in SAP met een 0-uren contract en er sprake is van een vergoeding dan is de vrijwilliger via de aansprakelijkheids-verzekering verzekerd. Indien ze niet geregistreerd staan in SAP dan vallen ze onder de bezoekersregeling (zie onder deelnemers zonder studie- of arbeidsrelatie).

Geen studie- of arbeidsrelatie
Als er geen studie- of arbeidsrelatie is dan valt degene onder de bezoekersregeling. Dan heeft men recht op een aansprakelijkheidsverzekering maar dit gaat gepaard met een lagere vergoeding (€ 500.000).

1.5.2 Reisverzekering

UvA-medewerkers (inclusief promovendi), UvA-studenten en stagiaires
De UvA-reisverzekering betreft uitsluitend reizen in opdracht of namens de faculteit, die voortvloeien uit de arbeidsovereenkomst of een curriculumopdracht. Congresbezoek e.d. is meeverzekerd.
Indien er sprake is van een verlengd bezoek op eigen verzoek zal de medewerker/student/stagiair een aanvullende reisverzekering af moeten sluiten.

Vrijwilligers en overige deelnemers zijn niet opgenomen in de reisverzekering. Zij dienen zelf hun reisverzekering te regelen.

1.5.3 Ongevallenverzekering

UvA-medewerkers (inclusief promovendi) en UvA-studenten
De ongevallenverzekering is van toepassing tijdens de gehele periode van onderzoek, stage in Nederland of in het buitenland inclusief de reis. Verwacht wordt dat de reis tussen het thuisverblijf en het werkadres zo kort mogelijk is. Voor verlenging van de reis in privé sfeer dient de medewerker/student zelf een aanvullende ongevallenverzekering af te sluiten.

Vrijwilligers en overige deelnemers dienen zelf voor een ongevallenverzekering te zorgen.

2. Risico-inschatting

2.1 Werken in het gebied waarvoor een negatief reisadvies geldt

Via de website van Buitenlandse Zaken wordt aangegeven of het gebied veilig is om naar toe te gaan. Alleen in de veilige gebieden (groen/geel) zijn de verzekeringen via de UvA van kracht. Voor de studenten kan gelden dat indien zij naar een onveilig gebied afreizen voor stage of onderzoek geen studiepunten krijgen. Informatie hierover is op te vragen bij de faculteit.

2.2 Risico inventarisatie en evaluatie

Het is de verantwoordelijkheid van de faculteit of afdeling een Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) te doen voor de aard van het werk, de arbeidsomstandighedenrisico's en de risico's die betrekking hebben op de cultuur van het land, dreiging van (natuur-)geweld, transport of de omgeving. De afspraken over het veilig werken maken onderdeel uit van het curriculum, de onderzoeksopdracht of de arbeidsovereenkomst. De medewerkers, studenten en vrijwilligers krijgen voorlichting over de risico's en de maatregelen om de risico's te beheersen.
Onderstaand voorbeelden van arbeidsomstandighedenrisico's die zich bij werksituaties voor kunnen doen tijdens het veldwerk:

- machine veiligheid;
- duiken;
- op hoogte werken;
- gevaarlijke stoffen;
- alleen werken;
- werken onder moeilijke weersomstandigheden;
- risicovolle sociale omgeving;
- psychosociale arbeidsbelasting.

Voor het uitvoeren van de RI&E kan de faculteit de arbocoördinator om ondersteuning vragen.

3. Incidentmelding

3.1 Melding van het incident

Indien zich een incident heeft voorgedaan neemt de student, medewerker of vrijwilliger voor de afhandeling direct contact op met contactpersoon van de faculteit (bijvoorbeeld het secretariaat van de opleiding of IO).
Daar waar een incident leidt tot inzet/medische kosten wordt dit door het secretariaat van de opleiding of IO gemeld aan de afdeling Integrale Veiligheid.

3.2 Melding aan Nederlandse Arbeidsinspectie

Nederland

In geval van een ziekenhuisopname, (te verwachten) blijvend letsel of een dodelijk ongeval dient dit direct bij de Nederlands Arbeidsinspectie gemeld te worden. Voor studenten geldt dit voor zover zij met de beroepspraktijk vergelijkbare werkzaamheden uitvoeren. Voor UvA-medewerkers of UvA-studenten verloopt deze melding via de beleidsmedewerker Integrale Veiligheid onder vermelding van de volgende gegevens:

- datum en tijd locatie;
- aard van letsel;
- ziekenhuisopname;
- getuige(n).

Buitenland

In het buitenland is een melding aan de Nederlandse Arbeidsinspectie niet nodig. Voor ongevallen in het buitenland geldt lokale wetgeving.

3.3 Registratie

De Universiteit beschikt over een digitaal web-based incidentenregistratiesysteem voor het melden van gevaarlijke situaties, gebeurtenissen of (bijna) ongelukken in het buitenland, bijvoorbeeld tijdens stage of veldwerk. Voor medewerkers en studenten: www.uva.nl/veilig.

Bijlage 1 Checklist veiligheid en gezondheid tijdens veldwerk in het buitenland

Gezondheid

1. Neem contact op met bijvoorbeeld de GGD (ggdreisvaccinaties.nl) of je huisarts over maatregelen die nodig zijn (inentingen/medicijnen).
2. Check algemene gezondheidsinformatie op de website gezond op reis over bijvoorbeeld een goede reisapotheek op.

Veiligheid

1. Hoe is de veiligheidssituatie in het land / de landen waar je zal verblijven? Check de site van het ministerie van buitenlandse zaken.
2. Pas gedrag en kleding aan op de lokale gebruiken en stel jezelf op de hoogte van lokale verordeningen.
3. Sla het lokale noodnummer op in je telefoon evenals het algemene noodnummer voor de UvA: +31 (0)20 525 2222.
4. Maak gebruik van de Heinfeld Travel Assistance App. Deze app herkent waar iemand zich op dat moment bevindt en is met name geschikt voor gebieden waar de Europese veiligheids-standaard niet wordt nageleefd.

Verzekeringen

Ga na of aanvullende verzekeringen nodig zijn. In principe zijn medewerkers van de UvA verzekerd. Zie verzekeringen op en rond de werkplek. Of een aanvullende verzekering nodig is, is afhankelijk van de werkzaamheden en de locatie.

Reisdocumenten

1. Zorg voor een geldig paspoort (en een apart te houden kopie).
2. Ga na of een visum nodig is voor land(en) die bezocht worden.
3. Zorg voor geldige (vlieg)tickets voor heen- en terugreis.

Financiën

1. Ga na of je bankpas en/of creditcard geldig is en/of aanvullende pasjes aangevraagd moeten worden.
2. Scheid (bank)pasjes en neem niet te veel contant geld mee op locatie.

Verblijfplaats

1. Regel een verblijfplaats ruim voor aankomst.
2. Check de verblijfplaats vooraf op hygiëne en nooduitgangen.

ICT-beveiliging

Kijk voor tips op Security (ICT-beveiliging).

Voor de thuisblijvers

1. Zorg dat het thuisfront je kan bereiken. Geef het lokale adres en telefoonnummer door.
2. Zorg dat het thuisfront de UvA kan bereiken. Geef contactgegevens (email en eventueel telefoonnummer) van P&O, leidinggevende of onderzoeksbegeleider door.

Bij thuiskomst

1. Klachten (psychisch of lichamelijk) kunnen op locatie tot uiting komen, maar ook als je al langer terug bent.
2. Geef klachten altijd aan bij de bedrijfsarts (Arbodienst: telefoon: +31 (0)20 525 6210) en eventueel bij je leidinggevende of onderzoeksbegeleider. De bedrijfsarts kan altijd geraadpleegd worden, ook als je twijfelt of als er geen klachten zijn.